

Történelmi-honismereti munka a CSEMADOK keretében

A magyar nemzetiség néprajzi kutatásának fő feladata s a honismereti tevékenység irányítása Csehszlovákiában a CSEMADOK-ra hárul. Ugyancsak ez a szervezet foglalkozik a nyelvműveléssel, az irodalomnépszerűsítéssel, meg az amatőr művészeti mozgalmak szervezésével is. A hatékonyabb munka érdekében a CSEMADOK KB népművelési és amatőr művészeti szakbizottsága keretén belül évekként ezelőtt hét albizottság alakult. Eddig főleg a néprajzosok, a nyelvművelők, az irodalomnépszerűsítők, a kisszínpadok és énekkarok tagjai hívták fel magukra a figyelmet, ők tudnak munkájuk eredményéről számot adni.

A történelmi-honismereti albizottság mindeddig nem sokat hallatott magáról. Tevékenysége az évenkénti ülésezésekben s egy-két szeminárium szervezésében merült ki. Nem csoda hát, ha a csehszlovákiai magyarság körében végzett történelmi-honismereti munka – ha lehet egyáltalán ilyenről beszélni – eléggé hiányos és kezdetleges. De nem beszélhetünk szervezett és rendszeres honismereti tevékenységről, szakszerűen irányított helytörténeti kutatásról sem. Pedig a központi albizottság tagjai közt olyan történészeket és tanárokat találunk, mint *Püspöki Nagy Péter*, *Kiss József*, *Sándor Károly*, *Szénássy Zoltán*, *Roják Dezső* stb.

Püspöki Nagy Péter várostörténeti monográfiái s egyéb tárgyú tanulmányai a magyar történelemkutatásban előkelő helyet vívtak ki a szerző számára. *Kiss József* nemrégiben a kiváló kisebbségi politikusról, a nagy pártharcosról, Major Istvánról jelentetett meg fontos monográfiát. *Sándor Károlynak* a lévai céhekről írott tartalmas dolgozatát a Barsi Múzeum adta ki. *Szénássy Zoltán* Klapka Györgyről írt könyvet, *Roják Dezső* pedig az Új Szó hasábjain teszi közzé rendszeresen írásait.

Meg kell azonban mondanunk, hogy az említett szakemberek különféle munkahelyeken dolgoznak, s a CSEMADOK-ban vállalt munkájukat önkéntes alapon végzik. A szóvá tett hiányosságok kiküszöböléséhez talán hozzájárulna az is, ha a központi bizottság apparátusában néhány hivatásos történész is helyet kapna.

A történelmi-honismereti szakbizottság 1980. október 18- és 19-én kétnapos országos szemináriumot rendezett Losoncon. A rendezvényen Dél-Szlovákia vegyes lakosságú járásából mintegy hatvan küldött vett részt. A jelenlévők több színvonalas előadást és értékes beszámolót hallhattak.

Dr. Csizmadia Dezső főiskolai tanár a nemzetiségi kérdés szocialista megoldásáról beszélt, *Dr. Sziegl Ferenc*, a minisztérium nemzetiségi titkárságának vezetője „A nemzetiségi kérdés megoldása Csehszlovákiában” címmel tartott figyelemkeltő előadást. Mindkét beszámolót parázs vita követte, melynek során a hozzászólók bátran rámutattak a felmerülő hiányosságokra – elsősorban azokra, melyek az alkotmányban leszögeezett nemzetiségi jogok gyakorlati érvényesítéséből adódnak. *Dr. Sándor Károly* történész a krónikairás jelentőségére hívta fel a figyelmet, illetve a krónikavezetés módszertani kérdéseivel ismertette meg a hallgatóságot. A téma annál inkább is időszerű volt, mivel a CSEMADOK-szervezetek a legtöbb helyen nem fordítanak kellő gondot erre a munkára.

A szemináriumon szó volt továbbá helytörténeti kutatásunk főbb módszertani kérdéseiről is. *Dr. Püspöki Nagy Péter* történész vitaindító előadását mindenki nagy figyelemmel követte. A vita során a jelenlévők egyöntetűen megállapították, hogy a helytörténeti kutatás a csehszlovákiai magyarok körében alacsony szinten áll, és sok kívánnivalót hagy maga után. A jövőben éppen ezért sokkal nagyobb gondot kell fordítani a honismereti-történelmi munkára.

A szeminárium folyamán a járásek képviselői beszámoltak a vidékükön végzett történelmi-honismereti munkáról. Komolyabb eredményekkel azonban csak a komáromi, a dunaszerdahelyi és az érsekújvári járásek küldöttei dicsekedhettek. Az eredmény egy-két

A Hubó-i Hubai kúria Gömörben (Dr. CZ. Z. felvétele)

lelkes helytörténész önzetlen fáradozásának köszönhető. A lévai, rimaszombati és a tőke-
terebesi járásban az újonnan alakult közművelődési klubok végeznek honismereti munkát.

A kétnapos szeminárium határozati javaslatok kidolgozásával ért véget. A tanácskozás
résztevői javasolták, hogy a CSEMADOK KB Szülőföldünk címmel évente kétszer jelen-
tessen meg egy honismereti kiadványt, a helytörténeti kutatás fellendítése érdekében
pedig különféle pályázatokat hirdessen. Úgyszintén javasolták, hogy a csehszlovákiai ma-
gyar sajtó gyakrabban jelentessen meg olyan dolgozatokat, amelyek a kisebbség történel-
mével foglalkoznak, a honismereti mozgalom kibontakozását segítik elő.

Csáky Károly

